

Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz związanych z zagrożeniem dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją

Wychowanie jest skomplikowanym procesem kształtowania dojrzałej osobowości człowieka, w którym świadomie powinni brać udział przede wszystkim Rodzice i Szkoła/Przedszkole. Pierwotne i największe prawa wychowawcze w stosunku do swych dzieci posiadają Rodzice, a Szkoła wspiera ich w dziedzinie wychowania. Musi istnieć spójność oddziaływań wychowawczych między Rodziną, Szkołą/Przedszkolem i innymi instytucjami wspierającymi ten proces.

**Zespół Szkolno – Przedszkolny im. Romualda Traugutta
w Grzymiszewie**

Grzymiszew, dnia 11 grudnia 2018 roku

Wstęp

Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz związanych z zagrożeniem dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją powstały dla całej społeczności szkolnej Zespołu Szkolno – Przedszkolnego im. Romualda Traugutta w Grzymiszewie. Z opracowaniem zapoznani zostaną uczniowie naszej szkoły oraz ich rodzice (prawni opiekunowie). Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa w szkole, zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych, wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia oraz ułatwienie i ujednoczenie sposobów reagowania.

O obowiązujących procedurach w sytuacjach zagrożenia wychowawcy informują rodziców na spotkaniach z rodzicami oraz uczniów podczas godzin wychowawczych. Rodzice dokumentują fakt zapoznania się z procedurami poprzez złożenie oświadczeń i podpisów w dokumentacji szkoły. Poniższe procedury publikowane są w serwisie internetowym szkoły.

PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. nr 35 poz. 228 z późniejszymi zmianami – tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. nr 11 poz. 109) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu Alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35 poz. 230 z późniejszymi zmianami)
3. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 2018 roku.
4. (Dz. U. z 2003 r. Nr 34 poz. 1998)
5. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
6. (Dz. U. nr 30 poz. 179 z późniejszymi zmianami)5. Zarządzenie nr 590/03 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. nr 67 poz. 329 z późniejszymi zmianami)
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. nr 26 poz.226)
9. Rozporządzenie MENiS z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. nr13 poz.110)

I. Rażąca zachowania ucznia w szkole:

1. Znieważanie innych uczniów, ich rodziców, nauczyciela lub innych pracowników szkoły.
2. Uniemożliwienie prowadzenia zajęć.
3. Fałszowanie dokumentów (usprawiedliwień, ocen, itp.).
4. Celowe niszczenie lub kradzież mienia szkolnego lub prywatnego.
5. Wagarowanie.
6. Chuligaństwo –wszczynanie bójek, awantur, używanie wulgarnego słownictwa, wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy, psychiczne i fizyczne znęcanie się nad innymi.
7. Posiadanie, handel i używanie środków odurzających i narkotyków.
8. Palenie papierosów, e-papierosów i spożywanie napojów alkoholowych.
9. Odmowę udziału w reprezentacji szkoły, jeśli został do tego wyznaczony.
10. Prezentowanie zachowań agresywnych lub przemocowych wobec kolegów i koleżanek.
11. Stosowanie Cyberprzemocy (nagrywanie, filmowanie, robienie zdjęć w celu szantażowania, wyśmiewania itp.)

II. Rodzaje kar:

1. Upomnienie lub nagana udzielona przez nauczyciela, pedagoga – ustnie.
2. Upomnienie lub nagana udzielona przez nauczyciela, pedagoga – pisemnie w dzienniku elektronicznym.
3. Rozmowa dyscyplinująca z wychowawcą i pedagogiem szkolnym w obecności rodziców.
4. Wykluczenie z uczestnictwa w wycieczkach wyjazdowych, imprezach klasowych i szkolnych.
5. Drobne prace porządkowe na rzecz szkoły, ustalone w porozumieniu z rodzicami ucznia.
6. Przeniesienie ucznia/uczennicy do równoległej klasy.

III. System reagowania

1. Należy reagować na każdą sytuację, w której występuje agresja i przemoc – brak reakcji komunikuje uczniom, że mają prawo się tak zachowywać.
2. Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji.
3. Ważne jest wykazanie troski o ucznia (dotyczy to zarówno ofiary jak i sprawcy).
4. Nie należy potępiać ucznia, ale wskazać na złe zachowania, jasno wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy.
5. Każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać.

6. Konieczne jest współdziałanie z innymi nauczycielami i pracownikami szkoły oraz udzielanie sobie nawzajem wsparcia.

IV. Formy dokumentowania interwencji:

1. Wpisy do dziennika elektronicznego np.: termin i forma powiadomienia rodziców, opiekunów – wychowawca.
2. Wpisy uwag uczniom w dzienniku elektronicznym.
3. Wpis do dziennika pedagoga szkolnego.
4. Sporządzanie notatki służbowej.
5. Kontrakty zawierane z uczniem, rodzicami (prawnymi opiekunami) – pedagog szkolny.

V. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego i z objawami przemocy ze strony uczniów.

Zachowanie agresywne to działanie skierowane przeciwko osobom lub przedmiotom, wywołującym u jednostki niezadowolenie lub gniew. Przez zachowania agresywne rozumie się następujące zachowania:

- sprzeczki z popychaniem, szturchaniem;
- awantury - bardzo głośne kłótnie;
- autoagresja: samookaleczanie się;
- zachowanie zagrażające własnemu zdrowiu i życiu;
- wulgarne zachowanie;
- lekceważący i arogancki stosunek do uczniów oraz pracowników szkoły;
- używanie telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych itp. w celu ośmieszania lub poniżania innych osób;
- zastraszanie;
- wyzywanie;
- dewastowanie mienia szkolnego i cudzej własności;
- naruszanie godności osobistej poprzez wyrażanie ocen negatywnych o rodzicach lub członkach rodzin rówieśników.

Zachowanie z przejawami przemocy to działanie agresywne i jednocześnie destruktywne w stosunku do innej osoby lub innych osób, w wyniku których inne osoby ponoszą uszczerbek na ciele lub w zakresie funkcji psychicznych. Przez zachowania z przejawami przemocy rozumie się następujące zachowania:

- uczestnictwo w bójkach;
- planowanie i/lub uczestnictwo w zbiorowej przemocy;
- tworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego oraz innych osób poprzez posiadanie niebezpiecznych przedmiotów (środki pirotechniczne, łańcuchy, noże, zapalniczki, kije, kastety itp.), używanie ognia na terenie szkoły, przynoszenie niebezpiecznych substancji;
- używanie telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych itp. w celu np. szantażu innych osób;
- podżeganie do bójek;
- wymuszanie.

Jeżeli przejaw agresji lub przemocy nie został wyżej określony, pracownik szkoły decyduje o zastosowaniu odpowiedniej procedury oceniając stopień zagrożenia.

W przypadku zauważenia agresywnego (z objawami przemocy) zachowania ucznia nauczyciel/pracownik szkoły:

1. Powiadamia wychowawcę klasy o zaistniałym fakcie.
2. Wychowawca klasy :
  - przeprowadza rozmowę z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie;
  - zwraca się z prośbą o zgłoszenie się rodzica (prawnego opiekuna) do szkoły;
  - informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na przeprowadzenie przez rodziców rozmowy z dzieckiem na temat przestrzegania praw człowieka, budowania pozytywnych relacji międzyludzkich;
  - wraz z pedagogiem szkolnym analizują przyczyny zaburzonego zachowania ucznia, pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych ;
  - odnotowuje fakt przeprowadzonej rozmowy w notatce służbowej, którą podpisują rodzice.
3. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepianie itp.), wychowawca, pedagog szkolny w porozumieniu z rodzicami dziecka kieruje je na badania psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dot. prowadzenia ucznia.

4. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nieletnich w Turku o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

VI. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym problemy wychowawcze.

1. Wychowawca klasy :

- a) podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia;
  - b) informuje rodziców o istniejących trudnościach i zapoznaje ich ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązując rodziców do rzetelnej współpracy.
2. W przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem wychowawca klasy inicjuje spotkania z pedagogiem szkolnym celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów wychowawczych.
  3. Wychowawca informuje rodziców ucznia o możliwości uczestniczenia w spotkaniu.
  4. Pedagog we współpracy z wychowawcą klasy przeprowadza diagnozę problemów wychowawczych ucznia.
  5. Wychowawca występuje do rodziców o zgodę na przeprowadzenie badań w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Turku, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia.
  6. W przypadku braku zgody rodzica na przeprowadzenie badań w poradni, a dotyczącego ucznia zagrażającego bezpieczeństwu innych, nauczyciel postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym.
  7. Na najbliższym plenarnym posiedzeniu Rady Pedagogicznej wychowawca szczegółowo zapoznaje grono nauczycielskie z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe działania oraz stan faktyczny.

VII. Procedura postępowania wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego.

1. Wychowawca zobowiązany jest do prowadzenia systematycznej kontroli frekwencji uczniów.
2. Nauczyciel odnotowuje każdą nieobecność ucznia na prowadzonych przez siebie zajęciach lekcyjnych.
3. Rodzice mają obowiązek wnioskować do wychowawcy o usprawiedliwienie nieobecności dziecka niezwłocznie po ustaniu przyczyny nieobecności dziecka na zajęciach szkolnych.
4. W przypadku planowanej długotrwałej nieobecności dziecka na zajęciach, rodzice są zobowiązani do poinformowania o tym fakcie wychowawcę klasy.
5. Jeżeli nieobecności ucznia nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca powiadamia pisemnie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o nieobecnościach ich dziecka.
6. Rodzice mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.
7. W przypadku braku współpracy rodzica (opiekuna) z wychowawcą – rodzic nie uczestniczy w zebraniach, konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkania indywidualne oraz w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza fakt dyrektorowi szkoły i pedagogowi szkolnemu.
8. Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez:
  - a) rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły
  - b) wywiad w domu rodzinnym ucznia
9. Wychowawca, pedagog szkolny, oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.

10. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą i dyrektorem pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich w Turku o uchyleniu się ucznia od obowiązku szkolnego.
11. Sąd Rejonowy stosuje odpowiedni środek wychowawczy zapobiegając tym demoralizacji

VIII. Procedura wobec ucznia palącego papierosy na terenie szkoły

1. Powiadomienie wychowawcy.
2. Wpis uwagi do dziennika elektronicznego.
3. Rozmowa dyscyplinująca wychowawcy z uczniem, uświadomienie szkodliwości palenia papierosów.
4. Uczeń sprząta miejsce gdzie były palone papierosy.
5. Wychowawca powiadamia rodziców.
6. Uczeń przygotowuje i prezentuje na forum klasy referat na temat szkodliwości palenia papierosów.
7. Wpływ na ocenę z zachowania.

IX. Procedura postępowania wobec aktów zastraszania, wymuszania, wywierania presji również w przypadku cyberprzemocy

Działania wobec sprawcy:

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego.
2. Wpis uwagi do dziennika elektronicznego.
3. Przeprowadzenie rozmowy w celu wyjaśnienia przebiegu zdarzeń,
4. Wezwanie rodziców do szkoły.
5. W przypadku braku poprawy – ponowna rozmowa z rodzicami (skierowanie na badania do PPP).
6. Wpływ na ocenę z zachowania.

Działania wobec ofiary:

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego.
2. Przeprowadzenie rozmowy w celu wyjaśnienia przebiegu zdarzeń i udzielenie wsparcia.

3. Otoczenie ucznia we współpracy z pedagogiem szkolnym szczególną opieką.
4. Możliwość skierowanie ucznia na terapię dla ofiar przemocy.

X. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu.

1. Powiadomienie wychowawcy klasy.
2. W przypadku trwałych zniszczeń powiadomienie pedagoga i dyrektora.
3. Wpis uwagi do dziennika elektronicznego.
4. Przeprowadzenie z uczniem rozmowy, w celu rozpoznania przyczyn zachowania.
5. Wezwanie rodziców (opiekunów) do szkoły.
6. Ustalenie wspólnie z rodzicami i uczniem sposobu i terminu naprawy wyrządzonych szkód lub uiszczenie opłaty za ich naprawę.
7. Wpływ na ocenę z zachowania.

XI. Procedura postępowania w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (wulgarne zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacer po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Upomnienie słowne.
2. Próba uspokojenia sytuacji w klasie.
3. Powiadomienie wychowawcy klasy (nagana wychowawcy).
4. W każdym przypadku, powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów oraz ewentualnie kuratora sądowego).
5. W przypadku braku reakcji na interwencję nauczyciela i wychowawcy, powiadomienie dyrekcji szkoły.
6. Systematyczne spotkania z pedagogiem szkolnym.

XII. Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego oraz dyrekcji, a także pielęgniarki szkolnej.
2. Odizolowanie ucznia od reszty uczniów, lecz nie pozostawienie go samego.

3. Wezwanie rodziców. W przypadku odmowy przyjazdu rodziców lub niemożności skontaktowania się z rodzicami/prawnymi opiekunami, zawiadomienie najbliższej jednostki policji.
4. Wezwanie lekarza, który podejmie decyzję o skierowaniu ucznia do domu lub placówki służby zdrowia lub przekazania ucznia do dyspozycji policji – w porozumieniu z dyrekcją szkoły.
5. Przeprowadzenie – późniejsze – rozmów z rodzicami w obecności ucznia i pedagoga szkolnego –zobowiązanie ucznia do zaniechania negatywnego zachowania – podjęcie ewentualnych działań terapeutycznych.
6. W przypadku powtórzenia się zdarzenia obligatoryjne powiadomienie policji i sądu rodzinnego.

XIII. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyki.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrekcji) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby itp. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie przeszukać odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla policji.
2. Powiadomienie dyrekcji szkoły.
3. Powiadomienie o zaistniałym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wezwanie do natychmiastowego stawiennictwa w szkole lub miejscu przebywania ucznia.
4. W przypadku odmowy przekazania substancji lub pokazania zawartości teczki i odzieży, szkoła wzywa policję, która przeszukuje ucznia oraz zabezpiecza substancję.
5. W przypadku oddania nauczycielowi przez ucznia podejrzonej substancji, szkoła przekazuje ją niezwłocznie policji.
6. Z przebiegu sytuacji sporządza się notatkę służbową.

XIV. Postępowanie w przypadku kradzieży

1. Przyjęcie zgłoszenia przez nauczyciela.
2. Wysłuchanie świadków, osób pokrzywdzonych i podejrzanych.
3. Ustalenie okoliczności zdarzenia oraz wartości skradzionej rzeczy.

4. Ustalenie sprawcy i przeprowadzenie rozmowy uświadamiającej skutki czynu.
5. Powiadomienie dyrektora szkoły, pedagoga, wychowawcy klasy.
6. Powiadomienie rodziców lub opiekunów.
7. Zwrot skradzionej rzeczy lub ustalenie formy rekompensaty.
8. Sporządzenie notatki służbowej przez wychowawcę.
9. W przypadku nieustalenia sprawcy oraz kradzieży o dużej wartości wezwanie policji.
10. Dalszy tok postępowania prowadzi policja.

XV. Procedura postępowania w przypadku korzystania z telefonu komórkowego na lekcji (odbieranie rozmów, używanie komunikatorów tekstowych, korzystanie z aplikacji)

1. Odebranie sygnałów przez nauczyciela świadczących o korzystaniu z telefonu.
2. Usunięcie karty z telefonu w obecności ucznia.
3. Zwrócenie karty telefonicznej uczniowi.
4. Odniesienie aparatu telefonicznego do dyrekcji/sekretariatu.
5. Powiadomienie rodzica kiedy może odebrać telefon – nauczyciel, który rozpoczął procedurę.

XVI. Procedura postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (nóż, żyletka, kastet, kij, łańcuch, zapalniczka, zapalki, środki pirotechniczne, itp.)

1. Nakłanianie ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu.
2. Natychmiastowe wezwanie drugiego pracownika szkoły w celu sprawowania opieki nad uczniem.
3. Poinformowanie ucznia o konsekwencjach przewidzianych w rozdziale II (Rodzaje kar)
4. Powiadomienie wychowawcy klasy i dyrekcji szkoły.
5. Powiadomienie lub wezwanie rodziców/prawnych opiekunów.
6. Sporządzenie notatki służbowej.
7. Wpisanie oceny nieodpowiedniej lub nagannej do dziennika przez wychowawcę klasy.

W przypadku odmowy przez ucznia oddania niebezpiecznego przedmiotu:

1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa odizolowanie ucznia jeżeli użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia innych.
2. Powiadomienie wychowawcy klasy i dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie lub wezwanie rodziców /prawnych opiekunów ucznia.
4. Wezwanie policji.
5. Przeprowadzenie przez policję rewizji w obecności rodziców/ prawnych opiekunów.
6. Powiadomienie kuratora sądowego, gdy uczeń jest pod jego opieką.
7. Sporządzenie notatki służbowej.
8. Wpisanie nagany do dziennika przez wychowawcę.
9. Wpływ na ocenę z zachowania.